

Linköpings Universitet, Campus Norrköping

Studiehandledning

för kursen 949A24 Yngre barns lek och lärande, 7,5 hp

Katarina Elfström Pettersson
2018-12-17

Förord

Välkommen till kursen *Yngre barns lek och kultur!*

Kursen ingår i Masterprogrammet *Pedagogiskt arbete med inriktning mot yngre barns lärande*. Kursen omfattar 7,5 hp och ges under veckorna 4-23. Det motsvarar en termins läsning på kvartsfart med en genomsnittlig studietid av 10 timmar per vecka.

Innehållet i denna studiehandledning har utarbetats i samarbete mellan kursansvarig och lärare vid Linköpings universitet. Syftet är att underlätta studierna för er masterstudenter genom att tydliggöra kursens syfte, mål och upplägg. Studiehandledningen ska ses som ett levande dokument, som efterhand, med lärarnas och studenternas hjälp, ständigt kan förbättras.

I studiehandledningen får du information om kursens upplägg och arbetsgång, tider för de campusförlagda kurstillfällena, kurslitteratur, bedömningskriterier, utvärdering samt LiU:s policy om fusk och plagiat. Mer detaljerad information kommer du också att få vid kursintroduktionen samt via webbplatsen Lisam.

Lycka till med studierna!

Katarina Elfström Pettersson

Kursansvarig

Katarina Elfström Pettersson är kursansvarig och examinator.

Om du har frågor eller av annan anledning vill ha kontakt så hittar du mig enklast här:

Arbetsrum: TP6023, tel: 011-36 36 23, e-post: katarina.elfstrom.pettersson@liu.se .

Programansvarig:

Håkan Löfgren, IBL hakan.lofgren@liu.se 013-282051

Kursadministratör:

Malin Åberg, malin.aberg@liu.se

Träffar

Kursen består av campusträffar samt kommunikation och möten via webben. De campusförlagda träffarna äger rum på Campus Norrköping i den byggnad som kallas Tappan på Bredgatan 34. Salarna är belägna på tredje och fjärde våningen. Vi kommer även att besöka ett barnkultursymposium i Stockholm.

Träff 1: Onsdag 23/1 kl 9-16 sal TP301 Norrköping

Barnkultursymposium¹ *Djur, natur och sopretur – perspektiv på barnkulturen i antropocen*
Torsdag 14/3 kl 10-16.15 Hörsal D8, Södra husen, Frescati, Stockholm.

Träff 2: Tisdag 28/5 kl 9-12 sal TP 401, 402 Norrköping
kl 13-16 sal TP301 Norrköping

Kursmål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- ✓ Redogöra för och diskutera centrala lekteorier och lekteoretiska begrepp
- ✓ Argumentera för att studera lek och kultur utifrån barns perspektiv
- ✓ Redogöra för och kritiskt granska nutida forskning kring lek och barns kultur
- ✓ Analysera barns lek, kultur och lekmiljö utifrån olika lekteoretiska och didaktiska perspektiv

Examination

Kursen examineras både skriftligt och muntligt. Examinationerna ska ses både som lärtillfällen och som ett sätt att visa att kursmålen har uppnåtts.

Provkoder:

SRE1 – Skriftlig kursuppgift, 2 hp – UV

SRE2 – Paper, skriftlig och muntlig redovisning, 5,5hp – UV

---

¹ <https://www.buv.su.se/cbk/om-oss/evenemang/barnkulturellt-symposium/barnkultursymposium-2019-djur-natur-och-sopretur-perspektiv-p%C3%A5-barnkulturen-i-antropocen>

Kursinnehåll

Under kursen behandlas olika teoretiska perspektiv och praktiska exempel för att kunna förstå, problematisera och analysera barns lek och kultur. Kursen innehåller tre teman, barnsyn, lekteorier och lekens potentialer. Det första temat innehåller teorier om barns perspektiv och barnperspektiv, barns kamratkulturer och kulturskapande. Det andra temat fokuserar på olika lekteorier där även lekbegreppet problematiseras. Studenten övas i att diskutera och argumentera för olika lekteoretiska perspektiv. Det tredje temat behandlar lekens potentialer, där det centrala är att analysera barns samspel och kommunikation i lek samt leksakers och artefaktens betydelser för både inom- och utomhuslek. I kursen fördjupas kunskaper om lekens praktik och dess betydelse för barns kunskapsskapande i utbildningsmiljöer för yngre barn.

Kursmoment

Introduktion

Kursen introduceras vid den första campusdagen. Under kursens gång kommer även introduktioner till två av kursens teman att läggas ut på webbplatsen Lisam.

Seminarium

Efter introduktionen diskuterar vi hur vi ser på lek gemensamt med utgångspunkt i egna erfarenheter och i den inlästa artikeln (Sutton Smith, 2008). De studerande förväntas förbereda sig genom att notera intressanta citat och formulera diskussionsfrågor.

Föreläsning

Lina Lago och Helene Elvstrand, som bland annat forskar om lek i fritidshemmet², föreläser vid den första campusträffen om yngre barns lek.

Workshop

En workshop är ett arbetsmöte där deltagarna involveras i att diskutera och lösa olika problem. I denna kurs får de studerande på detta sätt möjlighet att börja diskutera inriktningen på det egna projektet (se nedan).

Läsloggar

Inom varje tema ska de studerande skriva en läslogg som är tänkt att ligga till grund för diskussioner mellan kursdeltagarna (se även instruktionerna nedan). Läsloggarna ska lämnas in i särskilda mappar på samarbetsytan i Lisam. Texterna ska omfatta 1-3 sidor och referera till litteraturen med vedertaget referenssystem (se bibliotekets hemsida:

<https://www.bibl.liu.se/citera-och-referera/citeringsteknik-och-citeringsstilar?l=sv>).

På detta sätt har alla studerande tillgång till varandras texter (Se dock upp så att ni inte råkar radera varandras texter av misstag!). Under kursens gång kommer vi sedan att diskutera litteraturen via diskussionsforum i Lisam och/eller via något digitalt kommunikationsverktyg (t.ex. Skype eller Zoom). Ett sätt att komma igång med diskussionerna är att var och en får ge respons på någon annans text. Vi kommer att återkomma till hur detta ska gå till under kursens gång.

---

² <https://old.liu.se/uv/lararummet/venue/att-utveckla-arbetet-med-lek-pa-fritidshem?l=sv>

Barnkultursymposium

Genom att besöka symposiet vid Centrum för barnkulturforskning får vi möjlighet att ta del av aktuella och spännande tankar om barnkultur i forskningssammanhang.

Projekt

Genom kursen löper ett individuellt projekt där varje studerande ges möjlighet att bearbeta kursens litteratur i relation till någon form av praktik. Det kan handla om att utföra ett mindre lekprojekt eller observera barns lek i förskola, skola eller fritidshem, eller att granska och analysera någon form av barnkulturell yttring (barnbok, film, spel, m.m.), eller något liknande som kan relateras till kursens innehåll.

Projektet ska också ligga till grund för den skriftliga individuella texten, där den studerande får möjlighet att studera leken både praktiskt (eventuellt i den egna verksamheten) och teoretiskt. I den examinerande texten ska den studerande presentera det valda projektet och motivera sitt val, beskriva hur projektet genomförts samt analysera och diskutera projektet med hjälp av kursens litteratur och i relation till kursens tre teman.

Redovisning

Vid den andra och avslutande campusdagen kommer de studerande att få redovisa och diskutera ett utkast till den avslutande examinerande texten, SRE2. Redovisningen ska ses som ett sätt att muntligt redogöra för de kunskaper som erhållits under kursens gång. Genom att de studerande läser och diskuterar varandras texter blir detta även ett tillfälle att få hjälp med att skriva färdigt den individuella texten.

Flödesschema

vecka 4-10	Tema 1 barnsyn	
v.4-7	Campusdag 23/1 2019: 9-9.45 Kursintroduktion <i>fikapaus</i> 10.15-12 Seminarium , diskussion av inläst artikel: Sutton-Smith (2008) <i>lunch</i> 13.15-14.15 Föreläsning om yngre barns lek med Lina Lago & Helene Elvstrand 14.15-16 Workshop , diskussion kring idéer om ett individuellt projekt fikapaus vid lämpligt tillfälle. Lisam:	Eget arbete: <ul style="list-style-type: none"> - Ta del av angiven artikel inför Campusdagen - Ta del av introduktion till barnsyn. - Läs litteraturen och ta del av övriga resurser - Skriv läslogg – barnsyn - Påbörja det egna projektet - Välj och läs en avhandling till SRE1
v.8-10	18/2 Inlämning av läslogg barnsyn Litteratur: Corsaro (2003), Löfdahl (2014) Sommer et al.(2011) del I Diskussionsforum alt. Zoom el Skype-möte, barnsyn med utgångspunkt i de inlämnade läsloggarna	

vecka 11	Symposium i Stockholm 14/3 kl 10-16.15 Hörsal D8, Södra husen, Frescati	
vecka 11-15	Tema 2 lekteorier	
	<p>Lisam:</p> <p>1/4 Inlämning av läslogg lekteorier Litteratur: Jensen (2013) eller Lillemyr (2002) Knutsdotter Olofsson (2017), Vygotskij (1995)</p> <p>Diskussionsforum alt. Zoom el Skype-möte, lekteorier med utgångspunkt i de inlämnade läsloggerna</p> <p>15/4 Inlämning av skriftlig examinerande kursuppgift SRE1</p>	<p>Eget arbete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ta del av introduktion till lekteorier - Läs litteratur och ta del av övriga resurser - Skriv läslogg – lekteorier - Skriv den examinerade uppgiften (SRE1)
vecka 16-20	Tema 3 lekens potentialer	
	<p>Lisam:</p> <p>6/5 Inlämning av läslogg lekens potentialer Litteratur: Johansson & Pramling Samuelsson (2006) kap 4-9 Grieshaber & McArdle (2010), Øksnes (2011)</p> <p>Diskussionsforum alt. Zoom el Skype-möte, lekens potentialer med utgångspunkt i de inlämnade läsloggerna</p>	<p>Eget arbete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Läs litteratur och ta del av övriga resurser - Skriv läslogg – lekens potentialer - Skriv utkast till examinerande paper (SRE2)
vecka 21-23	Avslutning av kursen	
	<p>Lisam:</p> <p>17/5 Inlämning av utkast till paper SRE2</p> <p>Campusdag 28/5 2019:</p> <p>9.00-12 Redovisning och kamratbedömning av examinerande text (SRE2)</p> <p><i>Lunch</i></p> <p>13.15- 16 Gemensamma diskussioner om de inlämnade texterna och om kursen därefter Kursvärdering och avslutning</p> <p>Lisam:</p> <p>10/6 Inlämning av examinerande paper</p>	<p>Eget arbete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ta del av medstudenters utkast - Förbered presentation av eget paper samt kamratbedömning enligt lista på Lisam - Färdigställ paper (SRE2)

Läsloggar:

Barnsyn

Ta del av presentationen *Tema 1 Barnperspektiv* samt följande film som handlar om barns perspektiv: <https://www.youtube.com/watch?v=HhTRV0xk1sc>

Resonera skriftligt kring vilka olika sätt att se på barn och deras perspektiv samt barns kamratkulturer och kulturskapande som framträder i litteraturen och i filmen.

Litteratur:

- Corsaro (2003)
- Löfdahl (2007 eller 2014) fokusera främst på kapitel 1-2
- Sommer et al.(2011) del I

Lekteorier

Ta del av presentationen *Tema 2 Lekteorier* samt följande resurser:

- Ett inlägg om lek från en blogg <http://barnisten.blogspot.se/2017/09/oppet-brev-till-skolverket-barns-lek.html>
- Någon av filmerna om lek från ett evolutionspsykologiskt perspektiv med Peter Gray:
  - https://youtu.be/Bg-GEzM7iTk?list=PLRAI_WnbL7Z24XFBIJft0YY9iPIZ8nV9y
  - https://youtu.be/G2BAJ_svbhA?list=PLRAI_WnbL7Z24XFBIJft0YY9iPIZ8nV9y

Reflektera över de olika sätt att se på lek som framkommer i litteraturen och ovanstående resurser. Resonera kring hur olika teorier kan inverka på synen på lek hos den vuxne.

Litteratur:

- Jensen (2013) eller Lillemyr (2002)
- Knutsdotter Olofsson (2017)
- Vygotskij (1995)

Lekens potentialer

Ta del av följande resurser:

- DN's artikelserie om lek som finns under Kursdokument på Lisam. Observera att artikel med namnet lek9 saknas.
- Någon/några av följande filmer:
  - Om undervisning och lek med bl a Ebba Hildén: <https://pedagogvarmland.se/filmer/undervisning-i-forskolan>
  - Ebba Hildén om de allra minsta i förskolan 2015: https://www.youtube.com/watch?v=78_cQpgolpY
  - Susanne Kjällander: Digitala lärplattor: <https://www.youtube.com/watch?v=-AWGghq2KTQ>
  - Margareta Rönnerbergs blogg, om Lego: <http://barnisten.blogspot.se/2017/05/gar-det-att-minnas-sin-barndoms-lek-med.html>

Litteratur:

- Johansson & Pramling Samuelsson (2006) kap 4-9
- Grieshaber & McArdle (2010)
- Øksnes (2011)

Examination

Skriftlig examinerande kursuppgift – SRE1

Den skriftliga kursuppgiften handlar om att läsa och analysera en avhandling utifrån kursens två första teman: barnperspektiv och lekteorier. Det står dig fritt att välja en avhandling från den lista som finns på Lisam, eller välja någon annan avhandling som kan kopplas till kursens innehåll. Uppgiften kan även ses som en början till en litteraturgenomgång inför den skriftliga individuella texten, SRE2.

- Gör en kort presentation av avhandlingen. Vad handlar den om? Hur har studien gjorts? Vilket är studiens främsta resultat?
- Relatera studiens resultat till kursens två första teman:
  - Barnperspektiv. Vilket barnperspektiv blir synligt i avhandlingen? Diskutera valet av perspektiv i avhandlingen.
  - Lekteorier. Vilka lekteorier blir synliga i avhandlingen? Diskutera hur avhandlingens resultat förhåller sig till olika lekteorier.
- Referera till litteraturen från kursens teman: Barnperspektiv och Lekteorier.

Omfång: ca 2000-2500 ord, exkl. ev. försättsblad och referenslista. Referenshantering enligt t.ex. APA. **Inlämning** den 15 april under ”inlämningar” på Lisam.

Kriterier för att erhålla betyget Godkänd – den studerande ska:

- Visa förmåga att argumentera för att studera lek och kultur utifrån barns perspektiv
- Visa förmåga att redogöra för och kritiskt granska nutida forskning kring lek och barns kultur
- I sin skriftliga produktion visa förmåga att använda vetenskaplig litteratur.
- Texten ska även hålla en godkänd språklig standard samt referenshantering.

Kriterier för att erhålla betyget Väl Godkänd – kraven under Godkänd uppfylls, dessutom krävs att studenten djupgående problematiserar de ämnen som behandlas och visar självständighet i sina resonemang

Paper, skriftlig individuell text – SRE2

Examinationen SRE2 består av tre delar: en muntlig presentation av ett utkast till en individuell text, en kamratbedömning av ett utkast till en annan students text och slutligen en inlämnad färdigställd skriftlig text.

I den skriftliga individuella texten ska den studerande använda kursens resurser för att genomföra och presentera ett projekt där leken kan studeras praktiskt (eventuellt i den egna verksamheten) och teoretiskt.

- Presentera det valda projektet och motivera ditt val. Vad har du valt att göra och varför?
- Beskriv hur du genomfört ditt projekt. Hur har du gjort?
- Analysera och diskutera ditt projekt med hjälp av kursens litteratur och i relation till kursens tre teman. På vilket sätt har kursens innehåll betydelse för ditt projekt?

Omfång, ca 3500-4500 ord, exkl. eventuellt försättsblad och referenslista. Referenser i enlighet med vedertaget referenssystem (t.ex. APA). Utforma gärna texten i enlighet med rådande normer för rapporter och uppsatser (se referenslitteraturen). I samband med den muntliga redovisningen presenteras ett utkast till texten. **Utkastet** publiceras i särskild mapp på samarbetsytan på Lisam senast den 17 maj. **Inlämning** av den slutliga uppgiften sker den 10 juni under ”inlämningar” på Lisam.

*Kriterier för att erhålla betyget **Godkänd*** – Den studerande ska:

- Visa förmåga att redogöra för och diskutera centrala lekteorier och lekteoretiska begrepp
- Visa förmåga att analysera barns lek, kultur och lekmiljö utifrån olika lekteoretiska och didaktiska perspektiv.
- I sin skriftliga produktion visa förmåga att använda vetenskaplig litteratur. Texten ska även hålla en godkänd språklig standard samt referenshantering.

*Kriterier för att erhålla betyget **Väl Godkänd*** – kraven under Godkänd uppfylls, dessutom krävs att studenten förmår problematisera de ämnen som behandlas, texten innehåller självständiga resonemang samt har analytiskt djup.

Omexaminationsdatum för båda examinationsuppgifterna är den 18 augusti och den 3 november.

Litteratur

En av de kanske viktigaste resurserna i arbetet att nå de olika kursmålen är litteraturen. Den litteratur som finns upptagen i den obligatoriska litteraturlistan är den som i första hand ska användas när du skriver examinationsuppgifterna. För SRE1 tillkommer även en egenvald avhandling. Olika delar av referenslitteraturen kan användas för att få stöd för skrivande, för fördjupning av, eller översikt över, vissa områden. Det finns även referenslitteratur till resp. tema i form av artiklar på Lisam.

Obligatorisk litteratur

Corsaro, William A. (2003). *"We're friends, right?" inside kids' cultures*. Washington, D.C.: Joseph Henry Press.

Grieshaber, Susan Jane (2010). *The Trouble with Play*. Milton Keynes: Open University Press.

Jensen, Michael (2013) *Lekteorier*. Lund: Studentlitteratur

Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (2006). *Lek och läroplan: möten mellan barn och lärare i förskola och skola*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Knutsdotter Olofsson, Birgitta (2017) *Den fria lekens pedagogik*. Stockholm: Liber

Lillemyr, Fredrik Ole. (2002). *Lek – upplevelse – lärande i förskola och skola*. Stockholm: Liber

Löfdahl, Annika. (2007). *Kamratkulturer i förskolan – En lek på andras villkor*. Stockholm: Liber

Sommer, Dion, Pramling Samuelsson, Ingrid & Hundeide, Karsten (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Sutton-Smith, Brian (2008) Play Theory. A Personal Journey and New Thoughts. *American Journal of Play*, 1(1) 80-123. Tillgänglig på Internet: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1068966.pdf>.

Vygotskij, Lev Semenovic (1995), *Fantasi och kreativitet i barndomen* Daidalos

Øksnes, Maria. (2011). *Lekens flertydighet. Om barns lek i en institutionaliserad barndom*. Stockholm: Liber.

Tillkommer: valbar litteratur i form av artiklar och avhandlingar, vissa tillgängliga via Lisam eller på internet.

Referenslitteratur

Garvey (1990) *Play*. Cambridge Mass.: Harvard University Press.

Fleer, Marilyn (2010). *Early learning and development: cultural-historical concepts in play*. Melbourne: Cambridge University Press

Hangaard Rasmussen, Torben (red) (2016). *Lek på rätt väg?: på spaning efter leken*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Huizinga, Johan (2014) *Homo Ludens: a study of the play-element in culture*. Eastford: Martino fine books. **Finns även på svenska:** (2004) *Den lekande människan: (homo ludens)*. (2. utg.) Stockholm: Natur och kultur.

- James, Allison & Prout, Alan (red.) (2015). *Constructing and reconstructing childhood: contemporary issues in the sociological study of childhood*. ([3. rev. ed.]). London: Routledge.
- Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta (red.) (2012). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken*. (1. uppl.) Malmö: Gleerups.
- Lillemyr, Ole Fredrik (2013). *Lek på allvar: en spännande utmaning*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Lindqvist, Gunilla (2002). *Lek i skolan*. Lund: Studentlitteratur
- Löfdahl, Annica (2004). *Förskolebarns gemensamma lekar: mening och innehåll*. Lund: Studentlitteratur.
- Piaget, Jean (1955, 1999) *Play, dreams and imitation in childhood*. London, Routledge. **Även utgiven:** (1962) New York: W.W. Norton & Company.
- Saracho, Olivia N. & Spodek, Bernard (red) (1998) *Multiple perspectives on play in early childhood education*. Albany: State University of New York Press.
- Sutton-Smith, Brian (1997). *The ambiguity of play*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press
- Thorne, Barrie (1993). *Gender play: girls and boys in school*. Buckingham: Open University Press
- Welén, Therese (2003). *Kunskap kräver lek*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Öhman, Margareta (2011). *Det viktigaste är att få leka!*. Stockholm: Liber

Resurser för skrivande

- Alvehus, Johan (2013) *Skriva uppsats med kvalitativ metod*. Stockholm: Liber
- Björklund, Elisabeth & Gustafsson, Christina (2016) *Praktiknära forskning: barn lärare och lärande* Lund: Studentlitteratur.
- Schött, Kristina, m.fl. (2015) *Studentens skrivhandbok*. Stockholm: Liber
- Språkrådet (2017) *Svenska skrivregler*. Stockholm: Liber
- Strömqvist, Siv (2010) *Skrivboken: skrivprocess, skrivråd och skrivstrategier*. Malmö: Gleerups

Policy rörande fusk och plagiat

Uppsats- och rapportskrivande återkommer som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som
1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .³

Enligt Hult och Hult (2003) är fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.⁴

När vi ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁵ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1. *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare, – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida, – och som 2. *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

Långa stycken av en uppsats utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fälda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i vissa kurser av databasen URKUND, och studentens examinations-och/eller fördjupningsuppgift skickas dit via LISAM.⁶ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

---

³ Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva? CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

⁴ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁵ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

⁶ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.